

انسانی حقوق دا عالمی منشور

پہلی گلاہ

دنیا دے سارے انسان ہکو چے تے نہ مکں والے حقوق تے ازادیاں گھن تے پیدا تھیڈن۔ اقوام متحدہ نے ہر کہیں دے حقوق دی حفاظت تے ودھارے دا جھنڈا اچار کھن دا ارادہ کیتا ہوے۔ چیمبر اقوام متحدہ دے منشور دا حصہ ہے۔ ایندے وچ انسانی عزت تے وقار، جیادی انسانی حقوق، عزت نفس اتے لوکاں دے یقین دا اقرار کیتا گے۔ اقوام متحدہ دی جنرل اسمبلی نے ۱۹۴۸ کوں انسانی حقوق دا عالمی منشور منظور کرتے ایندے اعلان کیتا۔ اگلے صفیاں تے اینہ منشور دی پوری عبارت پیش کیتی ویندی اے۔

منشور اچ اقوام متحدہ نے صاف تے سادہ لفظاں اچ حقوق ڈساڈتن۔ جنباں وچ ہر کوئی برابر دا شریک ہے۔

ایں تریخی کارنامے دے بعد اسمبلی نے سارے شریک ملکاں تے زور ڈتا جو ایں اعلان کوں عام کربن تے ایندے ودھارے وچ حصہ گھنن۔ مثلاً اے جو ایکوں پوسٹر دی شکل وچ چھپوا کے جابا تے لایا ونجی۔ خاص طور تے سکولاں تے ڈو جھے تعلیمی اداریاں وچ ایکوں پڑھ کے سنا لیا ونجے۔ ایندی تفصیلات کھول تے ڈسانی ونجن تے ایں سلسلے وچ سیاسی جیاداں تے کہیں ملک نال کوئی فرق ناں کیتا ونجے۔

اے حقوق تہاڈی ملکیت ہن تے انہاں دے بارے وچ پوری معلومات حاصل کرو۔ آپے تے ڈوجھیاں کیتے انہاں حقوق دے بچو تے ودھارے وچ اساڈا ہتھ وٹاؤ۔
تمہید تے عبارت

کیوں جو ہر انسان دی ذاتی عزت تے انساناں دے ہکو چے تے نہ ملے والے حقوق کوں منڑاں دنیا وچ ازادی، انصاف تے امن دی جیاد ہے۔

کیوں جو انسانی حقوق کنوں لا پر وائی تے انہاں دی خلاف ورزی، ایہو چے وحشیانہ کماں دی صورت وچ ظاہر تھئی ہے جینے انسانی ضمیر کوں ہلا کے رکھڈتے۔ ہیں کیتے ہر انسان دی سب کنوں وڈی خواہش رہی ہے جو دنیا ایہو جی بنڑوئے جیندے وچ ہر انسان کوں آپئی گال آکھن تے آپے عقیدے تے قائم رہوں دی ازادی ہووے۔ کوئی ڈر خوف نہ ہووے اتے لونڈیاں ضرورتاں وی پوری تھیندیاں رہوں۔

کیوں جو ظلم تے زیادتی دے خلاف انسان کوں بغاوت تے مجبور تھیوے کنوں بچاؤں کیتے ضروری ہے جو قانون دی بالادستی دے ذریعے انسانی حقوق دا بچو کیتا و بچے کیوں جو اے ضروری ہے جو قوماں تے ملکاں دے درمیان دوستانہ تعلقات کوں ودھایا و بچے۔

کیوں جو رکن ملکاں نے اقوام متحدہ دے چارٹر وچ جیادی انسانی حقوق، انسانی عزت تے وقار، عزت نفس اتے مرداں تے عورتاں دے ہکو چے حقوق اُتے آپے یقین دا

اقرار کیتے اتے زیادہ ازادی دے محول وچ وسیب دی ترقی تے چنگے معیار زندگی دے دھارے دا ارادہ ظاہر کیتے ۔

کیوں جو رکن ملکاں نے اے دی وعدہ کیتے جو اقوام متحدہ دے تعاون نال پوری دنیا وچ انسانی حقوق منویسن تے جیادی ازادیاں ڈویسن ۔

کیوں جو انہاں وعدیاں کوں پورا کرڻ کیتے ضروری ہے جو اساں حقوق تے ازادیاں کو سمجھوں ۔

ہیں کیتے ء ۔

جنرل اسمبلی اعلان کریندی ہے جو

انسانی حقوق دا اے عالمی منشور ساریاں قوماں تے ملکاں کیتے این مقصد دے حصول دا ہکو چیاں معیار ہوسی تاں جو ہر بندہ تے وسیب دا ہر طبقہ ایکوں آپٹے سامٹے رکھیندے ہوئے تعلیم تے تدریس دے ذریعے حقوق تے ازادیاں دا احترام پیدا کرے اتے قومی تے بین الاقوامی کارگزاری دے ذریعے رکن ملکاں تے انہاں دے ماتحت علاقیاں وچ انہاں کوں منولوں دیاں کوششاں کرے ۔

دفعہ ۱

سارے انسان ازادا تے حقوق تے عزت دے اعتبار نال ہکو چے پیدا تھیندن ۔

قدرت ولوں انہاں کوں عقل تے سمجھ عطا تھیندی اے۔ میں کیتے ہک ڈوجھے نال
بھرپنی داسلوک کرٹا چاہی دا اے۔

دفعہ ۲

ہر شخص نسل، رنگ، جنس، زبان، مذہب، سیاسی، قومی تے سماجی گانڈھے، جائداد، جم پل
اتے ڈوجھی حیثیت کنوں قطع نظر انہاں سارے حقوق تے ازادیاں دا حقدار ہے جتھاں دا
کر اعلان وچ کیتا گئے۔

ایندے علاوہ ایس سلسلے وچ کہیں انسان نال اوندے ملک دی سیاسی، علاقائی یا بین الا
قوامی حیثیت دی جیاد تے کوئی فرق نہ کیتا ویسی۔ چاہے اوند ا ملک یا علاقہ ازاد یا تو
لیتی ہووے، غیر خود مختار یا خود مختاری دی ڈوجھی حدود دا پابند ہووے۔

دفعہ ۳

ہر شخص کوں آپنی جان، ازادی تے ذاتی بچو دا حق حاصل ہے۔

دفعہ ۴

کوئی شخص پانھیا پانھی بڑا کے نہ رکھیا ویسی۔ ہر قسم دی غلامی یا پاتھیاں دے کاروبار

تے پابندی ہو سی ۔

دفعہ ۵

کہیں شخص تے ظلم یا اوکوں ماریا کٹیانہ ویسی ۔ ناں اوندی بے عزتی کیتی ویسی تے
ناں ہی لوکوں سزا ڈتی ویسی ۔

دفعہ ۶

ہر شخص کوں حق حاصل ہے جو ہر جاتے قنون اوندی شخصیت کوں مٹے ۔

دفعہ ۷

قنون دی نظر وچ سب برابر ہن تے کہیں فرق دے بغیر قنون دے ہکو چئیں بچو دے
حق دار ہن ۔ ایس اعلان دے خلاف کوئی فرق کیتے وئج یا فرق واسطے ابھارے وئج
دی صورت اچ سارے ہکو چے بچو دا حق رکھیندن ۔

دفعہ ۸

ہر شخص کوں انہاں کماں دے خلاف قنونی چارہ جوئی دا پورا حق حاصل ہے جہاں نال

آئین یا قنون دی طرفوں ملے ہوئے اوندے حقوق ختم تھیندے ہوں۔

دفعہ ۹

کہیں شخص کوں غیر قنونی طریقے نال نہ گرفتار کیتا ویسی نہ حراست وچ رکھا ویسی تے نہ ہی ملک توں باہر کڈھیا ویسی۔

دفعہ ۱۰

ہر شخص کوں ہکو چیاں حق حاصل ہے جو اوندے حقوق تے فرائض دا تعین یا اوندے خلاف کہیں فوجداری مقدمے دی سماعت ازاد تے غیر جانبدار عدالت دے کھلے اجلاس وچ انصاف نال کیتی وڻے۔

دفعہ ۱۱

ہر شخص جیندے اتے کوئی مقدمہ قائم تھیوے اوں توڑیں بے گناہ سمجھے وڻجن دا اقدار ہے جس توڑیں لوندے خلاف کھلی عدالت وچ قنون دے مطابق جرم ثابت نہ جھپسی

اتے لوکوں آپٹی صفائی پیش کرن دا اپورا موقع نہ ڈتا ویسی ۔

کہیں شخص کوں، ایہو چّے کم یا غلطی دی جیاد تے، جیمہڑا کرن ویلے ملکی یا بین الا
قوامی قنون وچ جرم شمار نہ تمہیند اہا، کہیں جرم وچ پکڑ یا نہ ویسی ۔

دفعہ ۱۲

کہیں شخص دی نجی یا گھریلو زندگی اتے خط و کتابت یا میل جول وچ ناجائز طریقے نال
دخل اندازی نہ کیتی ویسی تے نہ ای کہیں دی عزت یا نیک نامی تے حملہ کیتا ویسی ۔ ہر
شخص کوں حق حاصل ہے جو قنون ایہو جی مد اخلت یا حملے کھرے لوکوں محفوظ رکھے ۔

دفعہ ۱۳

ہر شخص کوں ازادی نال آپے ملک وچ ہر جاتے آون وچن اتے رہوں دا حق حاصل
ہے ۔

ہر شخص کوں آپے ملک سمیت ہر ملک کوں پھوڑن اتے آپے ملک واپس وچن دا
حق حاصل ہے ۔

دفعہ ۱۴

ہر کہیں کوں ظلم تے زیادتی کنوں بچن کیتے تے ڈوچھے ملکاں وچ پناہ حاصل کرن
اتے اونڈے کنوں فائدے چاوں دا حق حاصل ہے ۔

اے حق انہاں عدالتی کارروائیاں کنوں بچن کیتے استعمال نہیں کیتا ونج سگیند ا. جھڑیاں
غیر سیاسی جرائم یا ایہو جے کماں دی وجہ نال کیتیاں ویندن جھڑے اقوام متحدہ دے
مقاصد تے اصولاں دے خلاف ہین ۔

دفعہ ۱۵

ہر شخص کون قومیت دا حق حاصل ہے ۔

کوئی شخص ناجائز طور تے قومیت کنوں محروم نہ رکھیا ویسی اتے نہ ای کہیں کون
قومیت تبدیل کرن دا حق ڈیون کنوں انکار کیتا ویسی ۔

بالغ مراں تے عورتاں کوں نسل، قومیت یا مذہب دی کہیں پابندی دے بغیر بریجن
تے گھر وساوں دا پورا حق حاصل ہے۔ ڈوہاں کوں نکاح، پر نیوے دی زندگی اتے
طلاق دے معاملے وچ ہکو چتے حقوق حاصل ہن۔

شادی ہک ڈوجھے دی مکمل رضا مندی نال تھیونڑی چاہی دی اے۔

کننبہ، وسیب دی فطری تے جیادی اکائی ہے اتے وسیب تے ریاست لوکوں تحفظ
ڈیولن دے ذمہ دار ہن۔

دفعہ ۱۷

ہر انسان کوں کلہایاڈ و جھیاں نال مل کے جاند اور کھٹ دا حق حاصل ہے ۔

کہیں شخص کوں زبردستی اوندی جاند او کنوں محروم نہ رکھیا ویسی ۔

دفعہ ۱۸

ہر انسان کوں سوچ، ضمیر اتے مذہب دی ازادی دا پورا حق حاصل ہے ۔ ایندے مطابق بندہ ازادی نال آپے مذہب یا عقیدے کوں تبدیل کر سگدے اتے کلہایاڈ و جھیاں نال مل کے سرعام یا کھلی جاتے، آپے مذہب یا عقیدے دی تبلیغ، عبادت اتے مذہبی رسماں ازادی نال ادا کر سگدے ۔

دفعہ ۱۹

ہر شخص کو آزادی نال اپنی رائے قائم کرنے کے لئے دیونہ واجب حاصل ہے ۔
ایندے مطابق انسان آزادی نال رائے قائم کر سگدے تے کہیں ذریعے نال کہیں ملک
توں علم تے نظریات حاصل کر سگدے تے ہر جاتیں آپے نظریات تے خیالات پہچا
سگدے ۔

دفعہ ۲۰

ہر شخص کو پرامن طریقے نال میل ملاپ تے کھ کرنے تے ٹولے بناونہ واجب حاصل
ہے ۔

کہیں شخص کو کہیں ٹولے وچ شامل تھیونہ کیئے مجبور نہیں کیتا ونج سگدا ۔

ہر شخص کوں آپٹے ملک دی حکومت وچ براہ راست یا ازادی نال چٹے ہوئے
نمائندیاں دے ذریعے حصہ گھنن دا حق حاصل ہے ۔

ہر شخص کوں آپٹے ملک وچ سرکاری ملازمت حاصل کرن دا ہکو چیاں حق حاصل ہے ۔

لوکاں دی صلاح حکومت دے اختیارات دی جیاد ہوسی ۔ ایس صلاح دا اظہار، معیاد
پوری تھیوئے تے اصلی انتخابات دے ذریعے کیتا ویسی ۔ انتخابات وچ ہر کہیں کوں
ووٹ پاوئے دا ہکو چیاں موقع ڈتا ویسی اتے ووٹنگ ازادی نال تے خفیہ انداز وچ
تھیسی ۔

دفعہ ۲۲

وسیب دارکن ہودن دی وجہ نال ہر شخص کوں سماجی تحفظ داتق حاصل ہے ۔ اوکوں
اے دی حق حاصل ہے جو او ملک نظام تے وسائل دے مطابق اتے قومی کوشش تے
بین الاقوامی تعاون نال ایہو چئے اقتصادی، معاشرتی تے ثقافتی حقوق حاصل کرے
جیمبرے اوندی عزت تے وقار تے شخصیت دی تعمیر تے ترقی کیئے ضروری ہن ۔

دفعہ ۲۳

ہر شخص کوں کم کار تے ازادی نال روزی رزگار کرن، کم دامضفانہ تے سازگار
ماحول اتے بے روزگاری دے خلاف بچو داتق حاصل ہے ۔

ہر شخص کوں کہیں فرق دے بغیر ہو چے کم دے کیتے ہو چے معاوضے دا حق حاصل ہے ۔

کم کرن والا ہر شخص منصفانہ تے مناسب معاوضے دا حق رکھیندے ۔ جیمبر الوندے تے لوندے پال پچیاں کیتے عزت دی حیاتی دا ضامن ہووے اتے اوندے وچ ضرورت دے مطابق سماجی تحفظ دے بے ذریاں ولواہا کیتا ونجے ۔

ہر شخص کوں فائیدیاں دے بچو کیتے تجارتی ٹولے بنڑاؤں تے انہاں وچ شامل تھیوے دا حق حاصل ہے ۔

دفعہ ۲۴

ہر شخص کوں آرام تے دل وند لاؤں دا حق حاصل ہے ۔ ایندے وچ کم دے مناسب

اوقات اتے تتخواہ دے نال چھٹیاں دی سہولتاں شامل ہن۔

دفعہ ۲۵

ہر شخص کوں آپٹی تے آپٹے پال پچیاں دی صحت تے بھلائی کیتے چنگی زندگی دا حق حاصل ہے۔ اوکوں خوراک، لباس، رہائش علاج معالجے اتے وسیب دیاں ڈو.ہمبیاں سہولتاں ملٹیاں چاہی دیاں ہن اتے بے رزگاری، بیماری، معزوری، رنڈیپا، پڈھیپا یا وس کنوں باہر ایہو جے حالات دے خلاف جنہاں وچ رزگار چھٹ و نچے، بچو دا حق حاصل ہے۔

پال تے اوندی ماڈویں خاص ڈیکھ بھال تے امداد دے حق دار ہین۔ سارے پالاں کوں بھانویں او شادی کنوں پہلے جے ہوون یا شادی دے بعد، وسیب دے ہکو جے بچو دا حق حاصل ہے۔

ہر شخص کو تعلیم دا حق حاصل ہے۔ تعلیم، شروع تے منڈھلا دے درجیاں کنوں مفت ہووٹی چاہی دی اے۔ فنی تے پیشہ ورا نہ تعلیم وی سہولت سب کیتے ہووے اتے عالی تعلیم دی سہولت دی لیاقت دی جیاد تے سب کیتے ہکو جی ہووٹی چاہی دی اے۔

تعلیم دا مقصد انسانی شخصیت دی مکمل تعمیر تے انسانی حقوق تے جیادی ازادیاں دا احترام ہوسی۔ ایہہ ساریاں قوماں اتے نسلی یا مذہبی گروپاں دے وچ، مفاہمت دوستی تے رواداری کوں ودھیسے اتے امن قائم رکھن کیتے اقوام متحدہ دی سرگرمیاں دا اگواں کرے۔

والدین کوں ایس گال دا حق حاصل ہے جو او آپٹے پالاں کوں آپٹی مرضی دے مطابق
تعلیم ڈیواسگدن ۔

دفعہ ۲۷

ہر شخص کوں وسیب دی ثقافتی زندگی وچ ازادی نال شامل تھیوٹ، اوندے کنوں مزہ
گھن اتے سائنس دی ترقی تے اوندیاں سہولتاں کنوں فائدے چاوٹ دا حق حاصل ہے ۔

ہر شخص کوں حق حاصل ہے جو اوندے انہاں اخلاقی تے مادی فائیدیاں دا بچو کیتاؤ
نچے جھیڑے اوندی سائنس ایجاد یا ادلمی یا فنکار لہ تخلیق دی وجہ نال لوکوں ملدن ۔

دفعہ ۲۸

ہر شخص ایہو چئیں سماجی تے بین الاقوامی نظام وچ شامل تھیوں دا حقدار ہے جبندے وچ
ایں اعلان دے مطابق حقوق تے ازادیاں ڈتیاں ویندیاں ہوون۔

دفعہ ۲۹

ہر شخص تے وسیب دیاں ذمہ داریاں دی ہوندن جیندے وچ اوندی شخصیت کوں
ازادی نال مکمل ترقی ملدی ہے۔

آپنی ازادیاں تے حقوق کنوں فائدہ چاوں وچ ہر شخص انہاں پابندیاں دا خیال رکھسی
جھیریاں پیاں دے حقوق تے ازادیاں دے بچو کیتے اتے جمہوری وسیب وچ اخلاق
تے لوکاں دے امن تے بھلائی دے تقاضے پورے کرن کیتے قنون دی طرفوں لائے
ویدن۔

ایہہ حقوق تے ازادیاں کہیں صورت وچ اقوام متحدہ دے مقصداں تے اصولاں دے
خلاف نہیں ڈتیاں ونج سگدیاں ۔

دفعہ ۳۰

ایں اعلان دی کہیں گالھ دا ایہہ مطلب نہیں گدا ونج سگدا جو ایندے ذریعے کہیں
ملک، گروپ یا شخص کوں ڈو جھیاں دے حقوق تے ازادیاں دی خلاف ورزی کرن
کیتے کوئی کارگزاری داتق حاصل تھی گئے ۔